

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

16 Quinam poßint vota commutare, & quo modo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

quibus ipse est sui iuris, per quæ nullum fit præiudicium coniugi; nimirum quoad non petendum debitum, & abstinendum ab omni actu libidinis, præter eum in quo debet morem gerere vxori. Itaque etsi hoc votum, secundum probabilem sententiam iam dictam, possit irritum reddi ab vxore quoad non petendum debitum, non tamen quoad abstinendum ab aliis libidinibus, v. g. à sui pollutione, &c.

Adde, votum continentia, & non petendi debitum, ordinariè censeri illicitum & indiscretum in coniugio, nisi ex consensu coniugis, qui permittat vouenti vt seorsim cubet: tum quia exponit se periculo violandi voti, si assidue eum coniunge cubet; tum quia alteri coniugi sæpè est molestum & odiosum tale votum, eò quòd semper cogatur petere. Ita D. Thomas in 4. d. 32. supra, & Durandus ibidem q. 2. & alij. non tamen idcirco definiunt obligare; quia est de bono consilij, etsi absque peticulo non mandetur executioni.

DUBITATIO XVI.

*Quinam possint vota commutare,
& quo modo.*

101
Quisque
potest in
melius.

Dico Primò, Quisque potest sua auctoritate votum suum commutare in id, quod constat esse melius. Est communior sententia Doctorum: ita enim sentit Maior in 4. d. 38. qu. 3. Angelus, Votum 4. qu. 2. Caietan. qu. 88. ar. 12. Sotus lib. 7. qu. 4. ar. 3. Couar. in cap. Quamuis pactum, p. 1. §. 3. num. 4. Nauar. cap. 12. num. 75. Probatur ex cap. Peruenit. 2. de iureiurando: *Proposuit seu promissum non infringit, qui in melius illud commutat.* Ratio est, Quia in eo, quod melius est, censetur contineri quod minus est. vnde dando melius, excellenter soluit quod promiserat. Sic inter homines optimè soluit promissum, qui dat id quod promissario est gratius; vt si loco canis promissi, des equum; vel loco ouis, bouem; loco nummi argentei, aureum.

Hinc fit vt votum orandi septem Psalmos, possit commutari in votum faciendi Sacrum; & peregrinationem ad S. Mariam Hallensem, in peregrinationem ad S. Mariam Lauretanam; & omnia vota personalia & realia in votum Religionis; & votum ingrediendæ Religionis laxioris, in strictiorem.

Melius
quid.

Melius voco, non quod ex genere suo est præstantius; sed quod omnibus expensis Deo gratius est nos facere. Etsi enim per se & ex suo genere melior sit oratio quam ieiunium; & eleemosyna quam carnis afflictio per cilicium; tamè qui vouit ieiunium vel cilicium, non potest suo arbitrio ista in orationem aliquam vel eleemosynam commutare: quia non semper Deo gratius est nos id facere, quod per se est excellentius; sed quod pro tempore, loco, & dispositione nostra magis congruit ad nostram salutem à nobis fieri. Itaque in hoc poterit fieri commutatio: abundè enim satisfacit promissioni, qui loco rei promissæ, soluit promissario ad quod ei est gratius. Nisi fortè ex alio capite id hoc soluendum erat obstrictus, & solutio huius non impedit voti executionem. tunc enim non potest votum in illud commutari, sed vtrumque præstandum est. non enim potest fieri commutatio voti in id quod aliàs erat debitum,

nisi quando executio vtriusque nequit constare: quamuis tunc non opus sit commutatione, cum obligatio voti cesseret, si alterum omitti nequeat.

Sed contra Obicitur Primò, Commutatio votorum pertinet ad auctoritatem Superioris, sicut & dispensatio, vt patet cap. 1. de voto & voti redemp. vbi dicitur, *commutationem voti pendere ab arbitrio Superioris*: ergo sicut nemo priuata auctoritate potest in suo voto dispensare, ita nec commutare. Secundò, Quia debitor soluens creditori rem meliorem, non liberatur obligatione, sed tenetur soluere quod debet, vt habetur L. 2. 7. Si certum petatur. Tertio, Quia nemo potest esse Iudex in propria causa. Ob hæc argumenta quidam sentiunt, vota non posse propria auctoritate etiam in apertè melius commutari. Ita Siluester, Votum 4. quæst. 7. citat pro se Innocentium, Ioannem Andream, & Goffredum. Sed quod diximus est veritas. vnde

102
Obiectio-
nes.

Ad Primum Respondeo, Commutatio non requirit auctoritatem Superioris, nisi quando non constat id esse melius in quod fieri debet commutatio. vel enim requiritur Prælati auctoritas in commutatione, vt in persona Dei determinet quid sit Deo acceptum, vt docet S. Thomas art. 12. ac proinde non erit necessaria quando id per se satis notum est: vel requiritur vt nomine Dei condonet priorem obligationem pro posteriore; & hoc necessarium non est in proposito casu; quia promissio rei minoris abundè soluitur in re maiore, ita vt non sit opus condonationis beneficio.

Ad Secundum: Lex illa intelligenda de re meliore, quæ tamen non est gratior creditori. sæpè enim quod melius est, non est homini gratius: scilicet in Deo, cui opera quòd meliora, eò gratiora.

Ad Tertium: Nemo potest esse Iudex in propria causa inuita parte; scilicet si pars consentiat, vt in proposito.

Petes Primò, Vtrum votum ingrediendæ Religionis possit propria auctoritate commutari in susceptionem Episcopatus? Quidam affirmant, vt Viualdus n. 73. Ratio est, Quia Episcopatus est status perfectior, vt pote perfectionis acquisita.

103
Commuta-
tio in Epi-
scopatum.

Sed contrarium expressè habetur cap. pa. nult. de voto: vbi Pontifex dicit, *eum, qui solemniter emisit votum suscipiendi habitum regulare, & postea electus fuit Episcopus, debere Ecclesie regimen resignare, & votum implere, si conscientia sua consulerit velit.* Ratio est, Quia Episcopi status dicitur perfectior, non quia hominem perfectiorem Deoque gratiorem efficit quam Religio, aut illum ad perfectionem magis adducit; sed quia secundum rectum ordinem perfectionem supponit: est enim status postulans perfectam charitatem, qua animam suam ponat pro ouibus suis, & eas ad perfectionem nitatur adducere. Deinde quia munus Episcopi est conferre Sacramentum Confirmationis & Ordinis, quibus efficaciter perfecti Christiani & ministri Ecclesie. Vnde temeritatis & arrogantia esse videtur ad Episcopatum aspirare; quia videtur sibi perfectionem, quam ille status supponit, arrogare, & se idoneum tanto muneri indicare. Status autem Religionis adducit ad perfectionem, Deoque magis charum efficit. Itaque etsi ille status dicatur perfectior, tamen non est Deo gratius vt illum hic & nunc amplectaris potius quam statum Religionis; vel certè si gra-

Episcopa-
tus quo
modo dica-
tur status
perfectio-
nis.

tius est in aliquo casu, id non constat. Idem docent passim DD. & Abulensis in cap. 30. Numerorum, quæst. 94.

104
Votum factum in fauorem tertij, potest in melius commutari.

Petes Secundò, Vtrum quis sua auctoritate votum reale factum in fauorem huius Ecclesie, vel piæ causæ, possit commutare in votum reale melius, quod sit in commodum alterius Ecclesie? vt si vouisti dare tres aureos Ecclesie S. Petri, an possis commutare in calicem dandum Ecclesie S. Martini, vel Monasterio? Quidam putant, ne auctoritate quidem Episcopi id fieri posse. Ratio est, quia in causis pijs per promissionem ius acquiritur absenti vt possit rem promissam exigere, vt patet L. Illud. & L. Vt inter. C. de factotantis Ecclesijs. & ita tenent Archidiaconus & aliqui alij Canonistæ apud Siluestrum v. Votum 4. p. 7. §. Quartum.

Respondeo, Verius esse, posse tale votum etiam ab ipso vouente in melius commutari; & ab Episcopo in æquale vel minus, etiam alterius generis. Ratio est, Quia per tale votum nullum ius acquiritur pio loco vel Ecclesie, sed solum Deo, cui ipsum votum fit, cui gratum est illud in melius commutari, vt eruditè ostendit Caietanus tomo 2. opusculo 11. de voto, qu. 3.

Si promissio ipsa dirigitur in Ecclesiam.

Sed quid si addatur promissio, qua res promittatur Ecclesie, vel Sancto illius Ecclesie præsidit?

Respondeo, Tunc esse distinguendum; si enim verba promissionis dirigantur ad Sanctum, solum acquiritur ius ipsi Sancto, cui gratum est promissionem illam in melius commutari, teste Caietano supra. Si autem dirigantur ad Ecclesiam vel Prælatum, Ecclesia nullum ius acquirit, nisi promissio acceptetur. Vnde ante acceptationem potest commutari in melius ad commodum alterius propria auctoritate. Post acceptationem non potest, nisi à Prælato vel Rectore Ecclesie: quia Ecclesie acquisitum erat ius per acceptationem Prælati. Potest autem huiusmodi promissiones absenti factas ad piam causam acceptare quibus; modò verba promissionis ad ipsum dirigantur: aliàs minime, vt dictum est capite 18. dubit. 7.

Hinc patet responsio ad rationem diuersæ sententiæ.

105
Vtrum in æquale.

Petes Tertio, Vtrum propria auctoritate possit votum commutari in æquale? Quidam censent id fieri posse, si causâ iusta subsit, modò consistet non esse minus. Ita Sotus lib. 7. q. 4. ar. 3. & Lopez cap. 49. in fine: tutius tamen est vt id non fiat nisi auctoritate Superioris, vel saltem prudentis confessorij, vt docet Viualdus cap. 14. §. 15. ex plurimum DD. sententia.

106
Possunt commutari in professionem.

Dico Secundò, Omnia vota antè emissa commutari possunt propria auctoritate in vota Religionis, quæ in professione fiunt: scilicet in votum paupertatis, castitatis, & obedientiæ perpetuæ. Est communis DD. ex cap. Scripturæ, de voto, vbi Alexander III. ait: *Reus fracti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuam Religionis obseruantiam noscitur commutare.* Vbi aduerte, factus hic insinuari, non requiri vllam ad hoc auctoritatem, sed ex natura rei validam esse. Vnde hoc ipso, quo quis proficitur, censetur hanc commutationem velle facere, vel certè ipsius Iuris auctoritate ea fieri videtur; nisi explicitè contrarium intendat: quia dum totam vitam suam alterius directioni subijcit, non censetur

priuatas illas obligationes retinere velle. idem colligitur ex cap. panult. de Regular. in Sexto.

Hinc sequitur, Etiam votum subsidij Terræ sanctæ commutari posse in votum Religionis; quia bonum Religionis est melius, Deoque gratius. nisi fortè votum illud ab Episcopo vel Pontifice sit acceptatum; tunc enim ius acquiritur Ecclesie ad tale subsidium. vnde saltem sumptus præstandi erunt.

Dico Tertio, Vota Nouitiorum personalia antè emissa, possunt durante Nouitiatu, auctoritate Prælati (& fortè etiam priuata ipsorum) commutari in exercitia probationis, donec vel proficiantur, vel egrediantur. Quòd auctoritate Prælati, non est dubium; quia hic potest ea etiam suspendere absque vlla commutatione, vt melius per exercitia Ordinis probantur, vt docet Siluester, Votum 4. qu. 7. & alij DD. idque ipse vsus confirmat: non enim solent commutari, sed suspendi, donec per professionem quodammodo expirent, & facessant in onus Religionis. Quòd etiam auctoritate propria commutari possunt, probatur, quia hæc commutatio fit in illud, quod manifestè est melius. facta tamen huiusmodi commutatione, si iste egressus fuerit ante professionem, redibit obligatio prior; sicut quando fuit sopita seu suspensa executio: quia solum facta est commutatio pro tempore Nouitiatus.

Dico votis realibus Nouitij est maior difficultas. Puto tamen posse commutari in onera probationis auctoritate Prælati; quia cum per illa nullum ius acquisitum sit tertio, non video cur non possint sicut alia commutari.

Dico Quarto, Quicumque habet potestatem dispensandi ordinariam vel delegatam, habet etiam potestatem commutandi; non tamen è contrario. De habente potestatem ordinariam est communis sententia DD. sed de habente delegatam est dissensio. Nauarrus enim cap. 12. n. 79. putat, cum qui habet potestatem delegatam dispensandi, non continuo habere potestatem commutandi. Probat, Quia hæc facultates sunt omnino distinctæ: ergo cui conceditur vna, non eo ipso conceditur altera. Confirmatur, Quia maior prudentia requiritur ad rectè faciendam commutationem, quam ad dispensationem. Nam in commutatione perpendendum an sit æquiualens in quod votum commutetur: quod non est cuiusuis iudicare.

Sed contrarium est verius. tenet Paludanus in 4. d. 38. qu. 4. ar. 3. Siluest. Votum 4. qu. 3. Sotus lib. 7. q. 4. ar. 3. Couarr. de pactis 1. p. §. 3. num. 10. Ratio est, Quia commutatio est pars quædam dispensationis; est enim imperfecta quædam dispensatio, seu relaxatio, vt patet ex cap. 1. de Voto. Quòd vt intelligatur,

Notandum est, dispensare in voto nihil aliud esse, quam nomine Dei absolute condonare voti obligationem. Commutare verò est condonare cum onere, nempe vt loco prioris obligationis suscipias aliam: secunda enim obligatio in quam fit commutatio, non tam nascitur ex auctoritate Prælati commutantis (quod valde notandum est) quam ex consensu acceptantis, in quo consensu implicite continetur votum alterius boni. Itaque in dispensatione Prælati condonat absolute; in commutatione condonat solum sub conditione, nempe si voucas aliud. Vnde patet, commutationem

tionem

tionem esse imperfectam dispensationem, & minus quiddam: atqui ei, cui licet quod amplius est, licet etiam quod minus est, ut qui potest dispensare in tertio gradu consanguinitatis, potest etiam in tertio affinitatis: ergo, &c.

Ad rationem Nauarri Respondeo, Has facultates non esse omnino distinctas, sed alteram in altera contineri, sicut pars in toto, & minus continetur in maiore.

Ad confirm. Non minor prudentia requiritur in dispensatione, quia expendi debet an subit causa insta, ut omnino obligatio tollatur, & nihil in eius subituatur locum; quod sane difficilior est quam aliquid inuenire quod videatur non minus gratum Deo, & non minus vtile: ut patet in infra assertionem 6.

Hinc constat altera pars assertionis: cum enim longè minus sit commutare, quam omnino absolueri & relaxare; non eo ipso, quo quis potest commutare, potest dispensare, quod est absolueri. Pari ratione, qui ex potestate delegata potest commutare vota, non eo ipso potest commutare iuramenta: quia iuramentum nouum vinculum addit, quamuis contrarium non sit improbable, ut infra cap. 42. dub. 12. dicitur.

Addo, Quicumque ex potestate ordinaria vel delegata potest commutare votum, posse etiam commutare debitum seu obligationem ex violatione voti contractam. v. g. vouisti dare eleemosynam 10. aureorum, si peccares contra castitatem: peccasti deinde quinquies; & ita teneris in eleemosynam dare 50. aureos. Qui potest commutare votum, potest etiam illud debitum in alia opera conuertere. Ratio est, Quia illud debitum non debetur nisi ex vi voti; & aliàs materia non est reseruata. Confirmatur, Quia obligatio illa soluendi ex voto conditionali, impleta conditione, contracta, non est maior quam obligatio voti, quo quis absolute & directe vouet dare 50. in eleemosynam: sed potius minor; cum non procedat ex affectu ad illud opus; ut constat ex dictis supra dubit. 6. num. 30. & infra dubit. 18. num. 130. atqui hæc potest commutari à priuilegiatis; ergo & illa pœnalis. Confirm. Secundo, Eiusdem rationis est obligatio ex voto ad soluendum in futurum, & ad soluendum præterita: ut cum quis aliquor diebus omisit dare eleemosynam, quam vouit dare quotidie. sed obligatio ad futurum potest commutari; ergo & illa ad præteritum. Contrarium tenet Nauarrus lib. 3. tit. de voto, consil. 33. & 35. ubi docet, eum qui potest commutare aut relaxare vota, non posse idcirco commutare aut relaxare pœnam, aut debitum ex fractione illius incursum, sed nulla firma ratione, quæ ex dictis non facile soluitur. Nostram quoque sententiam tenet Sancius lib. 8. de matrim. disp. 15. num. 14.

Dico Quintò, Quod ad modum commutationis attinet; qui solum habet potestatem commutandi, debet commutare in æquale vel pœnè æquale: si enim notabiliter esset minus, admisceretur dispensatio. Quamquam valdè probabile sit, priuilegium commutandi ita intelligendum, ut possit fieri in minus. nam ut fiat in æquale, mitorum sententiã non requiritur priuilegium. itaque parua dispensatio admiscetur. *Æquale* uoco, quod æquè gratum est Deo à te hic & nunc præstari.

Hinc sæpè fit, ut peregrinationes, etiam longinquæ, prudenter commutentur in ieiunia, largas eleemosynas, crebras confessiones, & sacre Eucharistia perceptiones: quia plerumque hæc magis salutaria, Deoque magis grata. Et quamuis vota realia optimè commutentur in realia, & personalia in personalia; tamen etiam contrarium fieri potest, prout videbitur magis expedire ad Dei gloriam & salutem uouentis. Sic votum eleemosynæ corporalis potest ex causa commutari per Superiorem in eleemosynam spiritalem, per sacrificia, vel preces, vel bonam instructionem. Imò quando in Bulla vel Iubileo dicitur commutatio vororū faciendã in subsidium certæ rei, (v. g. belli contra infideles, vel hæreticos) potest fieri commutatio in subsidium spiritale per preces, sacrificia, ieiunia, ad intentionem & finem Bullæ, ut docet Viualdus, cap. 14. num. 39. ex Deça; quæ sententia non est improbabilis, quando legitima causa subest. Ratio est, Tum quia subsidium spiritale non est minus præstans quam temporale; tum quia alioquin vota pauperum tunc commutari non possent: nam nihil subsidij temporalis conferre possunt, vel certè adeò modicum, ut pro nihilo reputetur. Securius tamen est, ut etiam aliquid subsidij temporalis conferant pro suo modulo: quia indulgentiæ non sunt extendendæ ultra verborum proprietatem.

Potest etiam fieri commutatio hoc modo: Commuto votum tuum in id quod talis vir doctus præscribet: nec refert, etiam si non nisi exacto Iubileo illa præscribat: quia commutatio antè facta est. ita Nauar. c. 26. num. 13. Neque peccabit contra votum, etiam si ante præscriptionem nouæ materiæ contra prius votum fecerit: quia huius obligatio iam est extincta, & translata in aliam materiam in genere. Ille enim acceptando talem commutationem, implicite uouit id quod ille Doctor præscripturus est. Vbi etiam aduerte: Si quis tempore Iubilei per obliuionem, vel alia de causa non curauit vota sua commutari, vel relaxari, posse id postea fieri, etiam post annum, si ipse intra tempus Iubilei, opera ad Iubilei consecutionem præscripta præstitit. Ratio est, Quia hoc ipso, quo debito tempore fecit opera ad Iubilei consecutionem necessaria, acquisiuit priuilegium, quo possint eius vota laxari; quod priuilegium non est certo tempori adstrictum, ut colligitur ex tenore verborum Iubilei. Idem dicendum de absolutione à reseruatis, quæ tempore Iubilei fuit oblitus. quia ius acquisiuit cui liber ea confitendi. Ita Sancius lib. 8. disp. 15. num. 17. & Suares de pœnit. disp. 31. lect. 4.

Dico Sextò, Quod ad causam attinet, ad commutationem minor requiritur causa, quam ad dispensationem; quod dispensatio omnino liberet, commutatio aliud subroget. Si fiat in melius, nulla alia causa requiritur. Si in æquale, & auctoritate Superioris, sufficit voluntatis maior in illud propensio. Si autem dubitetur an sit æquale, sufficit notabilis aliqua molestia in implendo, vel magna fragilitas cum periculo violandi, vel repugnantia parentis, aut mariti, vel simile quiddam, quod prudens æstimabit.

Petes, Vtrum facta commutatione possit uouens redire ad votum prius, omisso eo in quod facta est commutatio.

Respondeo, Posse, tum quia facta est in ipsius fauore

Continuatio in genere.

Si omissa in Iubileo.

*116
Causa commutationis
qualis esse
debeat.*

*111
Potest redire ad prius votum.*

Pœna ex voti violatione debita.

*109
Modus commutandi.*

favorem; unde potest ei renuntiare: alioquin non tam esset favor quam onus; tum quia solam videtur facta sub conditione, si nolit prius votum implere.

Vnde sequitur, si sapius facta sit commutatio, posse servari quidvis illorum in qua facta fuit; v.g. votum peregrinationis annua commutatum est in mensuram confessionem; mensura confessio in ieiunium hebdomadarium; ieiunium hebdomadarium in certas preces quotidianas: potest vouens satisfacere voto, vel recitando illas preces, vel ieiunando singulis hebdomadis, vel confitendo singulis mensibus, vel annuam peregrinationem suscipiendo.

DUBITATIO XVII.

Quam possint in votis dispensare, cum quibus, & quas ob causas.

112 **S**uppono Primò, dispensare in voto (vt loquuntur Theologi & Canonistæ) non esse idem quod declarare materiam voti non esse Deo gratam; vt videtur velle D. Bonaventura d. 38. art. 1. qu. 3. & Palud. ibid. qu. 4. art. 4. tum quia id potius ad Doctores pertinet quam ad Prælatos Ecclesiæ: tum quia cum materia Deo grata non est, obligatio voti per se evanescit, nec opus est dispensatione. Tum denique quia cum multis dispensatur, qui gratissimum Deo facerent, si votum executioni mandarent. Pari modo non est idem quod dispensare in lege humana, quam homo sibi imposuit vouendo, vt vult Sotus lib. 7. qu. 4. art. 1. quia votum non solum est lex quedam priuata, sed etiam tribuit ius alteri; quod illi adimi non potest, nisi consentiat. Confirmatur. Quia dispensatio in lege humana fit per hoc, quod is, qui sua auctoritate obligationem imposuit, eam in particulari tollat: hoc autem fieri non potest quando per eam alteri ius est acquisitum; id enim cederet in iniuriam terrij: ergo tali modo non potest tolli obligatio voti; alioquin ipse, qui vouit, posset sua auctoritate ab obligatione voti se eximere.

Quid dispensare in voto.

Est igitur dispensare in voto nihil aliud quam relaxare voti vinculum, & tollere eius obligationem, condonando nomine Dei debitum, quod erga Deum vouendo contraxisti; vt Caietanus inlinuat art. 12. cum enim vouendo te obstringeris Deo, etique factus sis debitor certi operis, solui eo debito nequis, nisi ipse vel alius eius nomine & auctoritate condonet: sicut videmus in promissionibus humanis.

113 **S**uppono Secundo, quando dubium est vtrum votum emiseris, non opus esse dispensatione: quia in dubio nemo priuandus est sua libertate, nec grauandus onere incerto. Idem dicendum in dubio legis, quando dubium est, vtrum lex sit lata. Talia enim onera non tenemur acceptare, nisi quando constat, causas, quibus imponuntur, existare; ita vt non sit nobis probabile non existare. Vnde non solum in dubio negatio, quando neutram in parte habemus rationes probabiles, melior est conditio possidentis; sed etiam in positio, quando rationes probabiles habemus, causam obligationis non existare, quamvis ex altera parte magis inclinemur ad opinandum existare, vt alibi fufius explicauimus. Secus est quando constat de

voto, sed dubitas de intentione obligandi, vel de sufficientia considerationis, aut libertatis. Hæc enim cum natura voti ea requirat, & secum trahat, præsumuntur adfuisse, nisi de contrario tibi constet, vel probabiles rationes habeas. itaque opus est dispensatione. His positis

Dico Primò, In Ecclesia esse potestatem dispensandi in votis, iuramentis, & similibus obligationibus & debitis erga Deum contractis. Est ite tenendum, vt patet ex perpetuo vsu Ecclesiæ. Probatum Primò, Ex Scripturis, 2. ad Corinth. 2. *Nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi.* vbi Apostolus significat se condonasse debitum pœnæ contractum ex culpa; quod Ecclesia facit conferendo indulgentias. Nec dubium quin Deus hanc donationem ratam haberit. vnde meritò colligunt DD. etiam in aliis debitis, ortis ex voto vel iuramento, Ecclesiæ Prælatos nomine Dei condonare posse; ita D. Thomas art. 12. colligit. Idem insinuat in diplomatibus Pontificum, vbi potestati condonandi debita pœnarum per indulgentias, iungi solet potestas condonandi debita votorum: Matthæi 16. *Tibi dabo clauis regni celorum: & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelis.* & rursum Matthæi 18. *Amen dico vobis, quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelis;* quæ verba sicut generalia sunt, ita intelligi debent de omni vinculo, quod homo erga Deum contrahere potest, & aliquando solui expedit. Secundo, Probatum ratione: Si Dominus Ecclesiæ suæ contulit potestatem soluendi à vinculo culpæ & à vinculo pœnæ, vt ex Scripturis & Ecclesiæ traditione constat; cur non etiam à vinculo votorum & iuramentorum? præsertim cum id sapè ad salutem animarum, & suauem Ecclesiæ administrationem sit necessarium? Idem confirmari potest à simili in regno terreno, qui enim Principis locum tenet in regno vel prouincia, potest condonare subditis aliqua Principi debita, quando id bonum commune postulat: ergo qui in Ecclesia locum Dei tenent, possunt condonare aliqua Deo debita, quando salus animarum, qui est finis spiritalis gubernationis, id poscit.

Dico Secundo, Hæc potestas Iure ordinario competit solis Prælati habentibus iurisdictionem in foro externo.

115 *Competit Prælati.*

Probatum Primò, Quia pertinet ad externam Ecclesiæ gubernationem; sicut potestas relaxandi leges, conferendi indulgentias, excommunicandi: ergo iis solis competit, qui Ecclesiæ administranda præfunt.

Secundo, Quia hæc potestas non est Ordinis, sed iurisdictionis; unde non competit cuius sacerdoti, nec ad eam requiritur sacerdotium, aut alius Ordo sacer; sed solum iurisdictionis Ecclesiastica in foro externo, qualis est in Episcopo confirmato, ante ordinationem. Ex delegatione tamen vel priuilegio Principis sacrorum potest etiam aliis conuenire, qui in foro externo iurisdictionem non habent: vt Ordinibus mendicantium, & aliis quibusdam, iuxta varia ipsorum priuilegia. Hinc patet, in quorum votis Prælati dispensare possint, nimirum in votis suorum subditorum, in quos habent iurisdictionem; non autem in votis eorum, qui ipsi non sunt subditi.

Sed difficultas est, An Prælati possint directè dispensare in votis propriis.

Dico

116 *An in suis votis.*